

सर्वोच्च अदालत, संयुक्त इजलास
माननीय न्यायाधीश श्री केदारप्रसाद चालिसे
माननीय न्यायाधीश श्री विश्वम्भरप्रसाद श्रेष्ठ
फैसला

०७०-MS-००१६

मुद्दा: अदालतको अवहेलना।

ललितपुर जिल्ला ललितपुर उपमहानगरपालिका वडा नं. ३ पुलचोकमा रहेको साझा प्रकाशन सहकारी संस्था लि.को. तर्फबाट अख्तियार प्राप्त गरी आफ्नो हकमा समेत सप्तरी जिल्ला राजविराज नगरपालिका वडा नं. ७ घर भई हाल ललितपुर जिल्ला हरिसिद्धि गाउँ विकास समिति वडा नं. १ बस्ने साझा प्रकाशन सहकारी संस्था लि.को अध्यक्ष तथा महाप्रबन्धक ममता झा.....१

निवेदक

विरुद्ध

काठमाडौं जिल्ला काठमाडौं महानगरपालिका वडा नं. ३१ गल्छी गल्ली बागबजार, पद्मकन्या कलेज अगाडी कार्यालय रहेको साधुं साप्ताहिक कार्यालय रहेको साधुं साप्ताहिक कार्यालयमा कार्यरत माधव पौडेल.....१

प्रत्यर्थी

साविक सर्वोच्च अदालत ऐन, २०४८ को दफा ७(१) बमोजिम यस अदालतको अधिकारक्षेत्र भित्र पर्ने प्रस्तुत मुद्दाको संक्षिप्त तथ्य एवं ठहर यस प्रकार छ:-

१. राष्ट्रिय सहकारी विकास बोर्डको मिति २०६६।१०।२४ को निर्णय अनुसार निवेदिका ममता झा साझा प्रकाशन सहकारी संस्था लि.को अध्यक्ष पदमा मनोनयन भई मिति २०६६।१०।२५ को पत्रानुसार उक्त संस्थाको अध्यक्षको हैसियतले कार्यरत रही काम काज गरिरहेको अवस्थामा मलाई सुनुवाईको मौका नै प्रदान नगरी संस्थाको अध्यक्षबाट हटाउने भनी मिति २०६५।५।३० मा बोर्डबाट निर्णय भएको हुँदा त्यस उपर मैले मिति २०६८।६।४ गते का दिन सम्मानित अदालतमा ०६८-WO-०२५९ को उत्प्रेषण परमादेशको रिट निवेदन दायर गरेकी थिए। सोही दिन बोर्डको सहअध्यक्षपदमा रहेका

सरोजकुमार शर्मालाई संस्थाको अध्यक्षमा नियुक्ती गर्ने निर्णय गरेको हुँदा मैले त्यसउपर पनि मिति २०६८।७।२ मा ०६८- WO-३२७ को उत्प्रेषण परमादेशको रिट निवेदन दायर गरेकी थिए। दुबै रिटमा अन्तरिम आदेश जारी भई विचाराधिन अवस्थामा छन्। त्यसपछि पनि कृषि तथा सहकारी मन्त्रीज्यूको आदेश अनुसार बोर्डको सहअध्यक्ष तथा सदस्य सचिवज्यूले बोर्डको नामबाट मिति २०६८।१०।३ को गोरखापत्रमा संस्थाको अध्यक्ष ममता झालाई पदबाट हटाइएको भनी सूचना प्रकाशित गरिएको र उक्त सूचनामा बोर्डको मिति २०६८।९।२७ मा निर्णय भएको भनी उल्लेख भएको हुँदा त्यस उपर पनि मिति २०६८।९।२७ को निर्णय र ०६८।१०।३ को सूचना बदर गरिपाउँ भनी मिति २०६८।१०।५ मा ०६८- WO-०६२९ को रिट निवेदन दायर गरेकीमा त्यसमा पनि अन्तरिम आदेश जारी भएको अवस्था छ।

२. यसरी मैले दायर गरेका रिट निवेदन २५९,३२७ र ६२९ मा भएमा अन्तरिम आदेशबमोजिम म निवेदिका ममता झा साझा प्रकाशन सहकारी संस्था लि.को अध्यक्ष तथा महाप्रबन्धक पदमा रहे भएको अवस्थामा प्रत्यर्थी माधव पौडेलले सम्मानीत सर्वोच्च अदालत र न्यायाधीशज्यूको प्रतिष्ठामा आँच आउने गरी सर्वोच्च अदालतको अपहेलना हुनेगरी साँधु साप्ताहिक पत्रिकामा मिति २०७०।८।१७ गते सोमबारको पृष्ठ ३ मा “साझा प्रकाशन धरासायी” भन्ने मूल शिर्षक अन्तर्गत “सर्वोच्चको अन्तरिम आदेश, भ्रष्टलाई संजिवनी” भन्ने शिर्षकको लेख लेखी प्रकाशितसमेत गर्नुभएको छ। निज विपक्षीले प्रकाशित गरेको लेखमा सर्वोच्चको आदेशलाई भ्रष्टलाई संजिवनी भनिएको हुँदा उक्त प्रकाशित लेख सम्मानीत अदालतबाट ३ वटै रिट निवेदनमा जारी भएका अन्तरिम आदेशको अपहेलना हुनेगरी सार्वजनिक रुपमा प्रकाशन गरी अदालतको अपहेलना भएको हुँदा प्रत्यर्थीलाई अदालतको अपहेलनामा हदैसम्म सजाय गरिपाउँ भन्नेसमेत व्यहोराको निवेदनदावी।
३. यसमा निवेदक विपक्षीले अदालतको अपहेलना गरेको भनी निवेदन दायर गरेको हुँदा यो आदेश प्राप्त भएका मितिले बाटाका म्याद बाहेक सात दिनभित्र लिखितजवाफ सहित आफैं वा आफ्नो प्रतिनिधिद्वारा उपस्थित हुनु भनी निवेदनको एक प्रति नक्कल राखी विपक्षीलाई सूचना पठाइदिनु भनी जवाफ आएपछि वा अवधि नाघेपछि नियमबोजिम पेश गर्नु भन्नेसमेत व्यहोराको यस अदालतको मिति २०७०।८।३० को आदेश।

४. म लिखितजवाफ प्रस्तुतकर्ता श्रमजीवि पत्रकार हुँ। मेरो पेशागत कर्तव्य जनतालाई सही सत्य समाचार सम्प्रेषण गर्नु हो। विपक्षी निवेदकबाट आफ्नो पदिय कर्तव्यको पालना नभएको साझा प्रकाशन जस्तो संस्थाको हित विपरीतका कार्यहरु भएको कारण तथ्यपरक रुपमा समाचार प्रकाश गरेको छु। मेरो विपक्षी ममता झा प्रति कुनै पनि दुरासय छैन। सो कुरा विपक्षीले आफ्नो निवेदनमासमेत देखाउन सक्नुभएको छैन। अदालत प्रति मेरो उच्च सम्मान छ। कानूनी शासनको हिमायती म लिखितजवाफ प्रस्तुतकर्ताको अदालतको अपहेलना गर्ने उद्देश्य छैन। यदि कहींकतै उल्लिखित व्यहोराबाट अदालतको अपहेलना हुन सक्ने अवस्था आएमा पनि म यसै लिखितजवाफ मार्फत सोलाई मेरो कमजोरीको रुपमा लिई पाउन सादर अनुरोध गर्दछु भन्नेसमेत व्यहोराको प्रत्यर्थी माधव पौडेलको लिखितजवाफ।
५. नियमबमोजिम साप्ताहिक तथा दैनिक मुद्दा पेशी सूचीमा चढी आज यस इजलास समक्ष पेस हुन आएको प्रस्तुत मुद्दामा निवेदिकाको तर्फबाट कानून व्यवसायी उपस्थित नहुनुभएको। विपक्षी माधव पौडेलको तर्फबाट रहनुभएको विद्वान अधिवक्ता श्री महेशकुमार नेपालले मेरो पक्ष श्रमजीवी पत्रकार हुनुहुन्छ। अदालतको अपहेलना गर्ने निजको कुनै उद्देश्य छैन। निवेदक प्रतिपनि कुनै दुरासय छैन। निवेदनदावीबाट मेरो पक्षलाई सफाई दिनुपर्दछ भनी बहस प्रस्तुत गर्नुभयो।
६. यसमा उल्लिखित बहस सुनी निवेदनसहितको मिसिल अध्ययन गरी हेर्दा मैले यसै अदालतमा दायर गरेका रिट नं. ०६८-WO-०२५९, ०६८-WO-३२७ र ०६८-WO-६२९ मा भएका अन्तरिम आदेशको भावना विपरीत हुनेगरी साँधु साप्ताहिक कार्यालयमा कार्यरत विपक्षी माधव पौडेलले साँधु साप्ताहिक पत्रिकामा मिति २०७०।८।१७ गते सोमबारको पृष्ठ ३ मा “साझा प्रकाशन धरासायी” भन्ने मूल शिर्षक अन्तर्गत “सर्वोच्च अदालतको अन्तरिम आदेश, भ्रष्टलाई संजिवनी” भन्ने शिर्षकको लेख लेखी प्रकाशनसमेत गर्नुभएको र उक्त प्रकाशित लेखले सम्मानित अदालत र माननीय न्यायाधीशज्यूहरु समेतको मान मर्दन अपहेलना भएको हुँदा अदालतको अपहेलनामा विपक्षीलाई सजाय गरिपाउँ भन्ने निवेदनदावी भएकोमा मेरो अदालतप्रति कुनै दुरासय छैन। मैले अदालतको मान मर्दन गर्न खोजेको अवस्था होइन भन्ने विपक्षीको लिखितजवाफ रहेको पाइन्छ। अब प्रस्तुत मुद्दामा निवेदन

दावीबमोजिम विपक्षीलाई अदालतको अपहेलनामा सजाय हुनुपर्ने हो ? होइन ? भन्ने सम्बन्धमा निर्णय दिनुपर्ने देखिन आयो।

७. निर्णयतर्फ विचार गर्दा, विपक्षीले सार्वजनिक रूपमा २०७० साल मंसिर १७ गतेका दिन साँधु पत्रिकामा प्रकाशित गरेको लेख समाचारमा यस अदालतको नाम उल्लेख छ। साझा प्रकाशन सहकारी संस्था लि.को अध्यक्ष तथा महाप्रबन्धक निवेदिका ममता झाले उक्त संस्थामा गरेको कामकारवाहीलाई उजागर गर्नसम्म सो समाचार प्रकाशन गरेको हुँ। अदालतप्रति अपहेलना गर्ने नियत छैन। अदालतप्रति मेरो उच्च सम्मान छ भनी विपक्षी माधव पौडेलले आफ्नो लिखितजवाफमा व्यहोरा उल्लेख गर्नुभएको देखिन्छ। पत्रकार जस्तो जिम्मेवार व्यक्तिले भ्रमपूर्ण समाचार सम्प्रेषण गर्नु हुँदैन। अदालतबाट भएको आदेश फैसलाको बारेमा स्पष्ट जानकारी एवम् अध्ययन गरी यथार्थ व्यहोरा सुसूचित गर्नुपर्ने हो।

८. यी विपक्षी माधव पौडेल आज पेशीका दिन इजलाससमक्ष स्यमं उपस्थित भई मैले मिति २०७०।८।१७ मा साँधु साप्ताहिक पत्रिकामा प्रकाशित गरेको लेख समाचारमा अदालतप्रति दुरासय राखी सामाग्री प्रकाशित गर्ने उद्देश्य नहुँदा नहुँदै पनि अज्ञानतावस त्यस्तो सामाग्री सम्प्रेषण हुन गएको प्रति म सम्मानित अदालतसमक्ष गम्भीर दुःख व्यक्त गर्दछु। अब उप्रान्त अदालतका बारेमा समाचार वा अन्य कुनै सामाग्री प्रकाशित गर्दा गम्भीर भई विषयवस्तुको अध्ययन गरी तथ्ययुक्त समाचार सम्प्रेषण गर्ने छु। पहिलो पटक मबाट हुन गएको भूलप्रति माफि पाउँ भनी निवेदन गर्नुभएको छ। सर्वोच्च अदालत ऐन, २०४८ को दफा ७(२) मा अभियुक्त वा कसूरदारले सर्वोच्च अदालतलाई सन्तोष हुने गरी क्षमायाचना गरेमा अदालतले निजलाई क्षमा दिन वा सजाय तोकिसकेको भए सजाय माफ गर्न, घटाउन वा अदालतले तोकेको शर्तमा सजाय मुलतवी राखी त्यस्तो सर्तको पालना भएमा सजाय कार्यान्वयन नगर्ने आदेश दिन सक्ने छ भन्ने कानूनी व्यवस्था रहेको पाइन्छ।

९. अतः यी निवेदिका ममता झाले यस अदालतबाट तोकिएको मिति २०७१।१।१६ को तारेख गुजारी बसेकी र थाम्ने थमाउने पाउने म्यादसमेत व्यतित भैसकेको र अब उप्रान्त यस्तो कार्य गर्ने छैन माफ पाउँ भनी यी विपक्षी माधव पौडेलले क्षमा याचनाका लागि आज पेसीका दिन इजलाससमक्ष निवेदनसमेत गर्नुभएको हुँदा यी विपक्षीलाई निवेदन दावीबमोजिम सजाय गरिरहनु परेन।

१०. तसर्थ, माथि विवेचित आधार एवम् कारणहरुबाट विपक्षीलाई अदालतको अपहेलनामा सजाय गरिपाउँ भन्ने निवेदनदावी अनुसार सजाय गरिरहनु नपर्ने भएकोले प्रस्तुत मुद्दाको दायरीको लगत कट्टा गरी मिसिल अभिलेख शाखामा बुझाई दिनु ।

न्यायाधीश

उक्त रायमा म सहमत छु ।

न्यायाधीश

इजलास अधिकृत: विदुरकुमार उपाध्याय

कम्प्युटर: चन्द्रा तिमल्सेना

सम्बत् २०७४ साल अषाढ महिना ८ गते रोज ५ शुभम्-----